

ปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงบประมาณของ เจ้าหน้าที่งบประมาณกองบัญชาการ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

อรรธรณ ปฎิมาประกร*

รองศาสตราจารย์ พิพัฒน์ ไทยอารี**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงบประมาณของเจ้าหน้าที่งบประมาณกองบัญชาการหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงบประมาณของเจ้าหน้าที่งบประมาณกองบัญชาการหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ เจ้าหน้าที่งบประมาณกองบัญชาการหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา โดยกำหนดขนาดตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาตามสูตรการคำนวณของยามาเน่ (Taro Yamane) จำนวน 97 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Rensis Likert) สอบถามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่งบประมาณเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณกองบัญชาการหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้เกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารจัดการงบประมาณ ด้านระบบสารสนเทศด้านงบประมาณ และด้านความร่วมมือและประสานงาน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าทีแบบเป็นอิสระต่อกัน (Independent Samples t-test) การทดสอบค่าเอฟ เพื่อวิเคราะห์หาความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และ LSD

ผลการวิจัยพบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นข้าราชการทหารระดับชั้นประทวน มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีประสบการณ์ทำงาน ต่ำกว่า 5 ปีมากที่สุด เจ้าหน้าที่งบประมาณมีความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงบประมาณกองบัญชาการหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาอยู่ในระดับปานกลางทั้งในภาพรวมและรายด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงบประมาณมากที่สุดคือ ด้านการบริหารจัดการงบประมาณ รองลงมา คือด้านความรู้เกี่ยวกับงบประมาณ และด้านที่ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงบประมาณน้อยที่สุดคือ ด้านความร่วมมือและประสานงาน จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า เจ้าหน้าที่งบประมาณกองบัญชาการหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ที่มีระดับชั้น และประสบการณ์

* นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

** ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

การทำงานที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงบประมาณของเจ้าหน้าที่งบประมาณ กองบัญชาการหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาไม่แตกต่างกันในขณะเจ้าหน้าที่งบประมาณ กองบัญชาการหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงบประมาณของเจ้าหน้าที่งบประมาณ กองบัญชาการหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ด้านความรู้เกี่ยวกับงบประมาณ และด้านบริหารจัดการงบประมาณแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

1. ที่มาและความสำคัญของปัญหา

งบประมาณถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการควบคุมต้นทุนโครงการตลอดจนแผนงาน ตั้งแต่ในระดับโครงการจนถึงการบริหารจัดการ และใช้เป็นเครื่องมือของฝ่ายบริหารทำให้มีประสิทธิภาพในการวางแผนทางการเงินเนื่องจากเป็นแผนงานที่แสดงออกในลักษณะเชิงปริมาณที่เกิดขึ้นในเวลาที่กำหนด เช่น รายสัปดาห์ รายเดือน รายไตรมาส หรือรายปี โดยทั่วไปงบประมาณจะจัดทำขึ้นปีละครั้งจึงเรียกวางบประจำปี ส่วนของภาครัฐจะเริ่มปีงบประมาณในวันที่ 1 ตุลาคม และสิ้นสุดปีงบประมาณในวันที่ 30 กันยายน ของปีถัดไป งบประมาณจึงเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ และเป้าหมายในการดำเนินงานทางธุรกิจ นอกจากนี้ยังสามารถนำงบประมาณไปใช้ในการควบคุมแผนงาน ก็จะช่วยให้ฝ่ายบริหารสามารถติดตามผลการปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงานได้อย่างดี

การจะดำเนินการทุกกิจกรรมของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้นั้นจะต้องมีงบประมาณเข้ามาเกี่ยวข้อง อีกทั้งในปัจจุบันมีการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการปฏิบัติงาน และมีกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานทางด้านงบประมาณมีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมมากขึ้นจนทำให้เจ้าหน้าที่ทางการงบประมาณของกองบัญชาการหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ไม่ทันต่อเทคโนโลยีใหม่ๆ และกฎระเบียบที่มาใช้ในการปฏิบัติงานด้านงบประมาณ จนทำให้การปฏิบัติงานด้านงบประมาณเกิดข้อผิดพลาด เช่น การบันทึกข้อมูลในระบบสารสนเทศทางด้านงบประมาณ หรืออาจไม่เข้าใจในกฎระเบียบทางด้านงบประมาณ จนทำให้กระบวนการในการบริหารงบประมาณเกิดข้อผิดพลาดขึ้น ส่งผลเสียต่อการบริหารงบประมาณและเกิดความล่าช้าในการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานได้

ดังนั้นผู้ศึกษา จึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัญหาและอุปสรรคการบริหารงบประมาณของเจ้าหน้าที่งบประมาณ กองบัญชาการหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา โดยคาดหวังว่าข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาอิสระครั้งนี้จะนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาการบริหารงบประมาณ ให้ถูกต้องตามระเบียบและหลักเกณฑ์ที่กำหนด

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงบประมาณของเจ้าหน้าที่งบประมาณกองบัญชาการหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

2.2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงบประมาณของเจ้าหน้าที่งบประมาณกองบัญชาการหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาครั้งนี้ มุ่งศึกษาเรื่องปัญหาและอุปสรรคการบริหารงบประมาณของเจ้าหน้าที่งบประมาณ กองบัญชาการหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ซึ่งในขั้นตอนของงบประมาณจะประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การจัดทำงบประมาณ การอนุมัติงบประมาณ การบริหารงบประมาณ การตรวจสอบประเมินผล กระบวนการงบประมาณ ทั้ง 4 ขั้นตอนนั้น ขั้นตอนการบริหารงบประมาณเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุด ขั้นตอนหนึ่ง กล่าวคือ ส่วนราชการจะต้องกำหนดแนวทางในการบริหารงบประมาณ โดยต้องนำงบประมาณที่ได้รับอนุมัติไปใช้จ่าย

ผู้ศึกษาจะศึกษาเฉพาะขั้นตอนการบริหารงบประมาณเท่านั้นใน 4 ด้านคือ ด้านความรู้เกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารจัดการงบประมาณ ด้านระบบสารสนเทศ ด้านงบประมาณ ด้านความร่วมมือและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ขอบเขตด้านประชากร ประชากรที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เจ้าหน้าที่งบประมาณกองบัญชาการหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา จำนวน 125 คน

ขอบเขตด้านระยะเวลา ทำการศึกษาและเก็บข้อมูลในช่วงเดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ.

2558

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยแจกแบบสอบถาม จำนวน 100 ชุดให้เจ้าหน้าที่งบประมาณกองบัญชาการหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ให้ตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง และขอรับแบบสอบถามคืนทันที ทั้งนี้ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลในช่วงต้นเดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2558 จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์สถิติด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสถิติทางสังคมศาสตร์ SPSS (Statistical Package for Social Science) สำหรับการทดสอบสมมติฐานในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดระดับความสำคัญทางสถิติไว้ที่ระดับต่ำสุดที่ 0.05 โดยใช้สถิติ ดังนี้

- 1) ข้อมูลทั่วไปของเจ้าหน้าที่งบประมาณกองบัญชาการหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา คำนวณหาความถี่ ค่าร้อยละ (Percentage)
- 2) ข้อมูลความรู้ความเข้าใจในการบริหารงบประมาณของเจ้าหน้าที่งบประมาณกองบัญชาการหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา คำนวณหาความถี่ ค่าร้อยละ (Percentage) คำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
- 3) ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงบประมาณของเจ้าหน้าที่งบประมาณกองบัญชาการหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา คำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
- 4) ค่าสถิติ “ที” (t-test) ใช้ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยในกลุ่ม 2 กลุ่ม
- 5) ค่าสถิติ “เอฟ” (F-test) ใช้ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยในกลุ่ม 3 กลุ่มขึ้นไป โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance: ANOVA)

ในการทำวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงบประมาณของเจ้าหน้าที่งบประมาณกองบัญชาการหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ผู้วิจัยได้ดำเนินงานวิจัยเพื่อให้ได้ข้อมูลตามต้องการให้ตรงวัตถุประสงค์ในการศึกษา ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ระดับชั้น การศึกษา ประสบการณ์ การฝึกอบรม และหน่วยงานที่สังกัดเป็นแบบสอบถามปลายปิด (Closed Ended Question) แบบมีตัวเลือกให้เลือกตอบ จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความรู้ด้านการบริหารงบประมาณของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 6 ข้อ

ข้อมูลในส่วนที่ 2 มีลักษณะการให้คะแนน คือ คำถามในแต่ละข้อหากตอบคำถามถูก จะได้ 1 คะแนน และหากตอบคำถามผิดจะได้ 0 คะแนน

0 - 2 คะแนน = ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ระดับน้อย

3 - 4 คะแนน = ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ระดับปานกลาง

5 - 6 คะแนน = ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ระดับมาก

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามสำหรับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของบุคลากรหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาแบ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิด 1 ข้อ และคำถามปลายปิดที่มีลักษณะแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Rensis Likert) เป็นมาตรวัด แบ่งเป็นระดับต่าง ๆ คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย เห็นด้วยน้อยที่สุด จำนวน 14 ข้อแบ่งเป็น 4 ด้านได้แก่ ด้านความรู้เกี่ยวกับงบประมาณ จำนวน 4 ข้อ ด้านการบริหารจัดการงบประมาณ จำนวน 4 ข้อ ด้านระบบสารสนเทศทางการงบประมาณ จำนวน 3 ข้อ และด้านความร่วมมือและประสานงาน จำนวน 3 ข้อ

6. สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางประชากรของผู้ตอบแบบสอบถาม

การศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นข้าราชการระดับชั้นประทวน มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 5 ปีมากที่สุด และส่วนใหญ่เคยเข้ารับการฝึกอบรมด้านงบประมาณมากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่งบประมาณกองบัญชาการหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาต่อปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงบประมาณ

1. ปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ

ในภาพรวมตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงบประมาณในด้านความรู้เกี่ยวกับการบริหารงบประมาณอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 0.56 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระเบียบแนวทางปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องด้านการบริหารงบประมาณบ่อยทำให้ขาดความรู้ความเข้าใจส่งผลให้การดำเนินงานล่าช้า มีปัญหาและอุปสรรคต่อการบริหารงบประมาณมากที่สุด

2. ปัจจัยด้านการบริหารจัดการงบประมาณ

ในภาพรวมตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงบประมาณในด้านการบริหารจัดการงบประมาณอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 0.57 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การโยกย้ายเจ้าหน้าที่ด้านการบริหารงบประมาณบ่อยทำให้ขาดความรู้ความส่งผลให้การดำเนินงานล่าช้า มีปัญหาและอุปสรรคต่อการบริหารงบประมาณมากที่สุด

3. ปัจจัยด้านระบบสารสนเทศทางการงบประมาณ

ในภาพรวมตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงบประมาณในด้านระบบสารสนเทศทางการงบประมาณอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 0.71 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การแก้ไขอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่ใช้กับระบบงบประมาณขัดข้องล่าช้า มีปัญหาและอุปสรรคต่อการบริหารงบประมาณมากที่สุด

4. ปัจจัยด้านความร่วมมือและประสานงาน

ในภาพรวมตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงบประมาณในด้านความร่วมมือและประสานงานอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 0.68 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความล่าช้าในการรับ - ส่งข้อมูลระหว่างหน่วยงาน มีปัญหาและอุปสรรคต่อการบริหารงบประมาณมากที่สุด

การทดสอบสมมติฐานที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า เมื่อทำการวิเคราะห์ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่งบประมาณกองบัญชาการหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาต่อปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงบประมาณโดยภาพรวม จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล พบว่า

ด้านระดับชั้น ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยด้านระดับชั้นมีผลต่อปัญหาและอุปสรรคการบริหารงบประมาณของเจ้าหน้าที่งบประมาณกองบัญชาการ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาทั้งในภาพรวมและในรายด้านไม่แตกต่างกัน

ด้านการศึกษา ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ในภาพรวมด้านการศึกษามีผลต่อปัญหาและอุปสรรคการบริหารงบประมาณของเจ้าหน้าที่งบประมาณกองบัญชาการ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาไม่แตกต่างกันแต่เมื่อพิจารณาตามรายด้านพบว่า ปัจจัยด้านการศึกษา มีผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงบประมาณด้านความรู้เกี่ยวกับการบริหารงบประมาณและด้านการบริหารจัดการงบประมาณของเจ้าหน้าที่งบประมาณแตกต่างกัน

ด้านประสบการณ์ทำงาน ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยด้านประสบการณ์ทำงานมีผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงบประมาณ ของเจ้าหน้าที่งบประมาณกองบัญชาการ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาทั้งในภาพรวมและในรายด้านไม่แตกต่างกัน

7. อภิปรายผลการศึกษา

การศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาและอุปสรรคการบริหารงบประมาณ จากการศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคการบริหารงบประมาณของเจ้าหน้าที่งบประมาณ กองบัญชาการหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาพบว่า มีปัญหาและอุปสรรคการบริหารงบประมาณอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภารัตน์ อัดพิน (2553) ที่ทำการวิจัยเรื่อง สภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตจังหวัดสกลนครซึ่งพบว่า ปัญหาการบริหารงบประมาณอยู่ในระดับน้อย นอกจากนี้ ผู้วิจัยพบว่า สถานภาพส่วนบุคคลมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันในภาพรวม ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ วัฒนชัย ระดาฤทธิ์ (2554) ที่ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการบริหารงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตพื้นที่ อำเภอลำปาง จังหวัดหนองคาย ที่ปัจจัยส่วนบุคคลมีความคิดเห็นแตกต่างกัน ทั้งในภาพรวมและรายด้าน

ด้านความรู้เกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงบประมาณของเจ้าหน้าที่งบประมาณกองบัญชาการหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ด้านความรู้เกี่ยวกับการบริหารงบประมาณในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เจ้าหน้าที่งบประมาณมีระดับ

ความรู้ด้านการบริหารงบประมาณอยู่ในระดับมาก จึงไม่เห็นว่าคุณสมบัติเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณเป็นปัญหาและอุปสรรค

ด้านการบริหารจัดการงบประมาณ

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงบประมาณของเจ้าหน้าที่งบประมาณกองบัญชาการหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ด้านบริหารจัดการงบประมาณในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การโยกย้ายเจ้าหน้าที่ด้านการบริหารงบประมาณบ่อย ทำให้ขาดความรู้ความเข้าใจส่งผลให้การดำเนินงานล่าช้ามีค่าเฉลี่ยสูงสุดแต่ยังคงอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัย วีรพงษ์ พึ่งเดชะ (2551) ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวน จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรค ทางด้านบุคลากร กฎระเบียบ และแนวทางปฏิบัติหน้าที่ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านระบบสารสนเทศทางการงบประมาณ

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงบประมาณของเจ้าหน้าที่งบประมาณกองบัญชาการหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ด้านระบบสารสนเทศทางการงบประมาณ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วีรพงษ์ พึ่งเดชะ (2551) ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวน จังหวัดเชียงใหม่ ที่พบว่า มีปัญหาการไม่ได้รับการสนับสนุนทางด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์สำนักงาน เครื่องมือเครื่องใช้ที่ทันสมัย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านความร่วมมือและประสานงาน

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงบประมาณของเจ้าหน้าที่งบประมาณกองบัญชาการหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ด้านความร่วมมือและประสานงานในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาเป็นหน่วยใหญ่ แบ่งเป็นหลายหน่วยงาน และโครงสร้างองค์กรที่มีหลายระดับเกินไป รวมถึงความแตกต่างของเจ้าหน้าที่งบประมาณ จึงอาจทำให้เกิดปัญหา ตามผลงานวิจัยของ ชาลิต พุทธจักรศรี (2552) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคด้านการประสานงานในเทศบาลตำบลสระยายโสม อำเภออุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ที่พบว่า ปัญหาและอุปสรรคด้านตัวบุคคลเป็นปัญหาอย่างหนึ่งต่อการทำงานในเทศบาล และถ้ามีปัญหาและอุปสรรคในการประสานงานไม่ดีก็จะทำให้การทำงานในหน่วยงานไม่ดีไปด้วย

9. ข้อเสนอแนะ

จากการทดสอบความรู้ด้านการบริหารงบประมาณของเจ้าหน้าที่งบประมาณกองบัญชาการหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ผู้บังคับบัญชาควรให้ความสำคัญในการทำความเข้าใจกับประเด็นคำถามที่พบว่าเจ้าหน้าที่งบประมาณตอบถูกน้อย ซึ่งแสดงถึงเจ้าหน้าที่งบประมาณยังขาดความรู้ความเข้าใจอยู่ คือข้อเงินคงเหลือประจำวัน รองลงมาคือกระบวนการงบประมาณ และลำดับขั้นตอนการงบประมาณ ดังนั้น ควรมีการจัดการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในการบริหารงบประมาณ การทำเอกสารแจก หรือทำบอร์ดข้อความช่วยในการจดจำของเจ้าหน้าที่งบประมาณ เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน นอกจากนี้หากทางหน่วยบัญชาการทหารพัฒนามีการเปลี่ยนแปลง หรือปรับปรุงข้อกำหนดใด ๆ ผู้บังคับบัญชาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องควรมีการแจ้งข้อมูลเหล่านั้นให้เจ้าหน้าที่งบประมาณทราบ

จากผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคการบริหารงบประมาณของเจ้าหน้าที่งบประมาณกองบัญชาการหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้บังคับบัญชาควรนำผลที่ได้จากการวิจัยมาเป็นแนวทางในการพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพ โดยนำเอาข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดมาพัฒนาเป็นลำดับก่อนเพื่อแก้ไขปัญหาที่พบในแต่ละด้าน ดังนี้

1) ด้านความรู้เกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ จากผลการวิจัยพบว่า ระเบียบแนวทางปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องด้านการบริหารงบประมาณมีความซับซ้อนยากต่อการทำความเข้าใจมีปัญหามากที่สุดอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ควรมีการจัดการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ทางการงบประมาณ เพื่อให้ได้ทำความเข้าใจในขั้นตอนการปฏิบัติงานเพื่อให้ถูกต้องตามระเบียบ

2) ด้านการบริหารจัดการงบประมาณ จากผลการวิจัยพบว่า การโยกย้ายเจ้าหน้าที่ด้านการบริหารงบประมาณบ่อย ทำให้ขาดความรู้ความเข้าใจส่งผลให้การดำเนินงานล่าช้ามีปัญหามากที่สุดอยู่ในระดับมาก ดังนั้น จึงไม่ควรมีการโยกย้ายเจ้าหน้าที่งบประมาณบ่อย ๆ เพื่อให้เกิดความชำนาญในงานที่ต้องปฏิบัติ ควรจัดทำคู่มือในการปฏิบัติงานในแต่ละตำแหน่งงาน เพื่อให้เจ้าหน้าที่งบประมาณที่มารับตำแหน่งใหม่ สามารถปฏิบัติงานได้โดยไม่ติดขัด รวมถึงควรมีการสอนงานโดยผู้บังคับบัญชา หรือผู้ที่เคยปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งนั้นมาก่อน

3) ด้านระบบสารสนเทศทางการงบประมาณ จากผลการวิจัยพบว่า การแก้ไขอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่ใช้กับระบบงบประมาณขัดข้องล่าช้ามีปัญหามากที่สุดอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ควรมีการวางแผน ในการปรับปรุงซ่อมแซมแก้ไขอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ตามระยะเวลาที่กำหนด และหมั่นมีการบำรุงดูแลรักษาโดยเจ้าหน้าที่ผู้ชำนาญการ

4) ด้านความร่วมมือและประสานงาน จากผลการวิจัยพบว่า ความล่าช้าในการรับ-ส่งข้อมูลระหว่างหน่วยงานมีปัญหามากที่สุดอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ควรมีการจัดเรียงลำดับความเร่งด่วนของเอกสาร พร้อมทั้งติดตามในทุกขั้นตอนของการรับ-ส่ง

ความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคการบริหารงบประมาณของเจ้าหน้าที่งบประมาณ กองบัญชาการหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาด้านที่มีปัญหาและอุปสรรคน้อยที่สุดคือด้านความร่วมมือและประสานงาน แสดงว่าปัจจุบันมีความร่วมมือและประสานงานระหว่างหน่วยงานดีอยู่แล้ว อย่างไรก็ตามควรส่งเสริมการสร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างเจ้าหน้าที่งบประมาณ เพื่อพัฒนา ระดับความร่วมมือและประสานงานให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

10. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการเก็บข้อมูลโดยใช้เครื่องมืออื่นนอกจากการใช้แบบสอบถาม เช่น การสัมภาษณ์ โดยเฉพาะเรื่องความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่งบประมาณที่ละเอียดยิ่งขึ้น

ควรทำการศึกษาปัญหาและอุปสรรคด้านการตรวจสอบและประเมินผลงบประมาณ เพื่อให้สามารถประเมินความสำเร็จของหน่วยงาน ทั้งการประเมินเชิงประสิทธิภาพ เชิงประสิทธิผล ประเมินตนเอง และประเมินความคุ้มค่าการใช้งบประมาณ

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- ชวลิต พุทจักรศรี. (2552). ปัญหาและอุปสรรคด้านการประสานงานในเทศบาลตำบลสระยายโสม อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทบัณฑิต).
- ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วัฒนชัย ระดาฤทธิ์. (2554). ปัญหาการบริหารงบประมาณขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตพื้นที่อำเภอเซกา จังหวัดหนองคาย (การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบัณฑิต).
- มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วีรพงษ์ พึ่งเดชะ. (2551). ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนจังหวัดเชียงใหม่ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุภรัตน์ อัครพิน. (2553). สภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดสกลนคร (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต).
- สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.